# TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. kovo 3 d.*

Byloje C-134/10

dėl 2010 m. kovo 15 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

**Europos Komisija**, atstovaujama A. Nijenhuis ir C. Vrignon, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

**Belgijos Karalystę**, atstovaujamą M. Jacobs ir T. Materne,

atsakovę,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai R. Silva de Lapuerta, G. Arestis (pranešėjas), J. Malenovský ir T. von Danwitz,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

**Sprendimą**

1 Savo ieškinyje Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad tinkamai neperkėlusi 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL L 108, p. 51 ; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 367), 31 straipsnio, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos nuostatas ir SESV 56 straipsnį.

**Teisinis pagrindas**

*Sąjungos teisė*

2 Pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 43 konstatuojamąją dalį:

„Šiuo metu valstybės narės tinklams nustato tam tikrus privalomojo programų siuntimo įpareigojimus, paskirstant visuomenei radijo ir televizijos transliacijas. Valstybės narės, atsižvelgdamos į teisėtus visuomenės interesus, turėtų nustatyti proporcingus reikalavimus jų jurisdikcijoje esančioms įmonėms, bet tokie reikalavimai turėtų būti taikomi tik tais atvejais, kai [tai] yra būtina valstybių narių pagal Bendrijos teisę nustatytiems [bendrojo intereso] tikslams pasiekti, ir jie turėtų būti proporcingi, skaidrūs ir reguliariai persvarstomi. Valstybių narių nustatyti privalomojo programų siuntimo įpareigojimai turėtų būti pagrįsti, tai yra turėtų būti proporcingi ir skaidrūs atsižvelgiant į aiškiai apibrėžtus bendrus interesus [bendrojo intereso tikslus], ir atitinkamais atvejais turėtų būti galima numatyti proporcingą atlygį. Į tokius privalomojo programų siuntimo įpareigojimus galėtų įeiti specialiai asmenų su negalia prieigai užtikrinti skirtų paslaugų perdavimas."

3 Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės savo jurisdikcijoje esančioms įmonėms, teikiančioms elektroninių ryšių tinklus radijo ir televizijos programų transliavimo paskirstymui visuomenei, gali nustatyti pagrįstus privalomojo programų siuntimo įpareigojimus teikti nustatymus

[nustatytus] radijo ir televizijos transliavimo kanalus bei [ar] paslaugas, jeigu didelė dalis tokių tinklų galutinių paslaugų gavėjų naudojasi jais kaip pagrindine priemone radijo ir [ar] televizijos transliacijoms priimti. Tokius įpareigojimus galima nustatyti tik tais atvejais, kai jie yra būtini aiškiai apibrėžtiems bendriems tikslams [bendrojo intereso tikslams] pasiekti; šie įpareigojimai turi būti proporcingi ir skaidrūs. Juos būtina reguliariai persvarstyti.

2. Nei šio straipsnio 1 dalis, nei [2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos] Direktyvos 2002/19/EB [dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL L 108, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 1 t., p. 323)] 3 straipsnio 2 dalis nekliudo valstybių narių teisei nustatyti atitinkamą atlygį, jei reikia, už priemones, taikomas pagal šį straipsnį, užtikrinant, kad panašiomis aplinkybėmis kitos elektroninių ryšių tinklus teikiančios įmonės nebūtų diskriminuojamos. Jei valstybės narės numato atlygį, jos užtikrina, kad jis būtų taikomas proporcingai ir skaidriai."

*Nacionalinės teisės aktai*

4 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo dėl televizijos ir radijo programų transliavimo tinklų ir transliavimo veiklos vykdymo dvikalbiame Briuselio-Sostinės regione (*Moniteur belge*, 1996 m. vasario 22 d., p. 3797), iš dalies pakeisto 2007 m. kovo 16 d. Įstatymu

(*Moniteur belge*, 2007 m. balandžio 5 d., p. 19229) (toliau – 1995 m. kovo 30 d. Įstatymas), 13 straipsnyje nustatyta:

„Siekiant užtikrinti pliuralizmą ir kultūrų įvairovę operatorius nuo pat transliacijos pradžios ir iki galo privalo retransliuoti šias televizijos programas:

— prancūzų ir flamandų bendruomenių visuomeninių transliuotojų televizijos programas,

— Karaliaus nustatytas Ministrų tarybos potvarkiu patvirtintas bet kurio kito prancūzų ar flamandų bendruomenių transliuotojo televizijos programas,

— Karaliaus nustatytas Ministrų tarybos potvarkiu patvirtintas vokiškai kalbančios bendruomenės visuomeninio transliuotojo televizijos programas. Gavęs instituto nuomonę, pagal šį įstatymą kompetentingas ministras nustato tokio transliavimo būdus (prireikus per bendrai naudojamą kanalą),

— prancūzų ir flamandų bendruomenių įgaliotų regioninių transliuotojų transliuojamas ir į Briuselį-Sostinę orientuotas televizijos programas, atsižvelgiant į jų transliavimo teritorinę apimtį.

Pirmoje pastraipoje nustatytų įpareigojimų būtinybę reguliariai vertina institutas. Nusprendęs, kad tokių įpareigojimų nebereikia, jis tai aiškiai nurodo 2003 m. sausio 17 d. Įstatymo dėl Belgijos pašto ir telekomunikacijų sektoriaus reguliavimo tarnybos statuso 34 straipsnyje numatytoje metinėje ataskaitoje.

Gavęs instituto nuomonę, ministras gali numatyti, kad tam tikram operatoriui šis straipsnis netaikomas.

Operatorius, kuris nori, kad šis straipsnis jam nebūtų taikomas, pateikia institutui motyvuotą prašymą, įrodantį, kad egzistuoja bent viena šių aplinkybių:

a) operatorius neturi techninių galimybių vykdyti įpareigojimus;

b) tinkle nėra pakankamai galutinių paslaugų gavėjų, kurie tokį tinklą naudoja kaip pagrindinį šaltinį televizijos programoms priimti, o tokiam techniniam nepajėgumui panaikinti reikalingos investicijos nėra protingos.

Savo nuomonę institutas ministrui pateikia per šešias savaites nuo tokio prašymo gavimo dienos. Šis terminas sustabdomas, jeigu institutas mano, kad pareiškėjas turi pateikti papildomos informacijos.

Jeigu pasibaigus šiam terminui institutas savo nuomonės nepateikia, laikoma, kad prašymui jis pritaria.“

## Ikiteisminė procedūra

5 2006 m. balandžio 28 d. Komisija išsiuntė Belgijos Karalystei oficialų pranešimą, kuriame išreiškė savo abejones dėl pirminės 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo redakcijos 13 straipsnio atitikties Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 daliai ir EB 49 straipsniui.

6 2006 m. spalio 5 d. laišku, paneigusi Komisijos pateiktus kaltinimus, Belgijos Karalystė informavo šią instituciją, kad privalomojo programų siuntimo Briuselio-Sostinės regione įpareigojimų statuso suteikimo tvarka netrukus bus persvarstyta.

7 Gavusi iš Belgijos valdžios institucijų 2007 m. kovo 16 d. Įstatymu padarytus 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pakeitimus, 2007 m. birželio 27 d. papildomame oficialiame pranešime Komisija pakartotinai išreiškė abejones dėl šių naujų nuostatų atitikties Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 daliai ir EB 49 straipsniui. Komisija paragino Belgijos Karalystę pateikti savo pastabas per du mėnesius nuo minėto pranešimo gavimo.

8 2007 m. rugpjūčio 1 d. laišku Belgijos Karalystė paprašė pratęsti atsakymui skirtą laiką ir nurodė ketinanti įvykdyti oficialiame pranešime išdėstytus reikalavimus, prireikus pakeisdama teisinę bazę. Vis dėlto ji atkreipė Komisijos dėmesį į institucinio pobūdžio vidaus sunkumus. Komisija sutiko pratęsti atsakymui skirtą laiką iki 2007 m spalio 29 d. Naują 2007 m. spalio 26 d. prašymą dar kartą pratęsti atsakymui skirtą laiką, kuriame buvo nurodytos tos pačios priežastys, Komisija atmetė.

9 2008 m. gegužės 8 d. laišku Komisija išsiuntė pagrįstą nuomonę, ragindama Belgijos Karalystę per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į šią nuomonę būtų tinkamai atsižvelgta.

10 2008 m. liepos 4 d. laišku Belgijos Karalystė pateikė atsakymą nurodydama, kad nauji teisės aktai atitinka Bendrijos teisę.

11 2008 m. gruodžio 1 d. papildomoje pagrįstoje nuomonėje Komisija, remdamasi 2007 m. gruodžio 13 d. Sprendimu *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* (C-250/06, Rink. p. I-11135), pakartojo savo teiginius, kad Belgijos teisės aktai neatitinka minėtame sprendime paminėtų skaidrumo ir nediskriminavimo kriterijų.

12 2009 m. sausio 16 d. laišku Belgijos Karalystė atsakė į papildomą pagrįstą nuomonę, kad Belgijos Valstybės Tarybai panaikinus Ministrų tarybos potvarkius dėl televizijos kanalų, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nustatymo nė vienas privatus transliuotojas neturėjo tokio įpareigojimo statuso, taigi ši valstybė narė laikėsi Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalies.

13 Kadangi Belgijos Karalystės atsakymas Komisijos netenkino, ji pareiškė šį ieškinį.

**Dėl ieškinio**

*Dėl priimtinumo*

Šalių argumentai

14 Belgijos Karalystė nurodo, kad ieškinys nepriimtinas dėl trijų priežasčių.

15 Pirma, Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms numatyta tik paprasta galimybė nustatyti privalomojo programų siuntimo įpareigojimus. Kadangi SESV 258 straipsnis taikomas tik neįvykdžius kokio nors įsipareigojimo, šiame straipsnyje numatytos sąlygos pradėti procesą dėl įsipareigojimų neįvykdymo Teisingumo Teisme nėra tenkinamos.

16 Antra, šis ieškinys yra tik hipotetinis. Dėl Komisijos minėtų nacionalinių nuostatų negali atsirasti pažeidimas, nes Belgijos Karalystė jų faktiškai netaikė. Šios valstybės narės teigimu, procedūra, pagal kurią nustatomi televizijos kanalai, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nebuvo pasinaudota.

17 Galiausiai Belgijos Karalystė teigia, kad trečiasis Komisijos ieškinyje pateiktas kaltinimas, pagal kurį ši valstybė narė nenumatė sąlygos, kad privalomojo programų siuntimo įpareigojimas nustatomas vien tinklų, prie kurių prisijungęs didelis galutinių paslaugų gavėjų skaičius, operatoriams, pirmą kartą suformuluotas ieškinyje. Taigi

ikiteisminėje procedūroje nurodyti pagrindai nesutampa su ieškinio pagrindais, ir tai trukdo šios valstybės narės gynybai.

18 Komisija atsikerta, kad vien aplinkybė, jog Belgijos Karalystė perkėlė į savo nacionalinę teisę Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalį, paneigia argumentą, kad šia nuostata valstybėms narėms suteikta galimybė, o ne numatyta pareiga. Be to, dėl argumento, kad šis ieškinys tik hipotetinis, ji teigia, jog aplinkybės, kad įstatymas, kuriuo ši nuostata perkelta į nacionalinę teisę, nebuvo taikomas, nepakanka, kad jis taptų suderinamas su Sąjungos teise.

19 Dėl oficialiajame pranešime, pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje pateiktų pagrindų nesutapimo Komisija nurodo, kad toks prieštaravimas dėl priimtinumo galioja tik atitinkamo kaltinimo, o ne viso ieškinio atžvilgiu. Bet kuriuo atveju šis kaltinimas jau buvo lygiai taip pat suformuluotas papildomame oficialiajame pranešime, pagrįstoje nuomonėje ir papildomoje pagrįstoje nuomonėje, o tai, kad jis kitaip įvardijamas, reiškia, kad, atsižvelgiant į tai, jog atsisakyta vienos iš dviejų kaltinimo dalių, buvo susiaurintas minėto kaltinimo dalykas, ir tai leidžiama pagal teismų praktiką.

Teisingumo Teismo vertinimas

20 Reikia priminti, kad Komisija kaltina Belgijos Karalystę neįvykdžius įsipareigojimų pagal Universaliųjų paslaugų direktyvą, nes šios direktyvos 31 straipsnis netinkamai perkeltas į nacionalinę teisę.

21 Kaip nurodo Belgijos Karalystė, minėtame 31 straipsnyje valstybėms narėms numatyta tik paprasta galimybė priimti teisės aktus, kur būtų numatyti įpareigojimai transliuoti tam tikrus kanalus. Tačiau nagrinėjamoje byloje neginčijama, kad Belgijos teisės aktuose ir, konkrečiau kalbant, 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje numatyta, jog reikia nustatyti tam tikrus kanalus, kurių naudai būtų taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas. Taigi, priešingai nei teigia Belgijos Karalystė, ji pasinaudojo šia galimybe, nes egzistuoja teisės aktai, kuriais į šios valstybės nacionalinę teisę perkeltas Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnis. Komisijos pateikti kaltinimai visų pirma susiję su klausimu, ar toks Belgijos Karalystės atliktas perkėlimas į nacionalinę teisę suderinamas su Sąjungos teise.

22 Dėl argumento, kad šis ieškinys tik hipotetinis, nes Belgijos Karalystė faktiškai netaikė 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antros įtraukos, ir šiuo metu nėra nė vieno kanalo, kurio atžvilgiu būtų taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, užtenka konstatuoti, kad dėl šios aplinkybės minėta nuostata netampa suderinama Sąjungos teise.

23 Dėl ikiteisminėje procedūroje pateiktų pagrindų ir ieškinio pagrindų nesutapimo reikia konstatuoti, kad Komisija iš tikrųjų kitaip įvardijo savo trečiąjį kaltinimą ir atsisakė vienos iš dviejų jo dalių.

24 Tačiau Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad teisminėje stadijoje ginčo dalyką galima susiaurinti (žr., be kita ko, 2006 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-221/04, Rink. p. I-4515, 33 punktą ir 2007 m. birželio 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-148/05, 35 punktą).

25 Be to, neginčijama, kad ieškinyje palikta trečiojo kaltinimo dalis minima tiek papildomame oficialiame pranešime, tiek pagrįstoje nuomonėje ir papildomoje pagrįstoje nuomonėje. Todėl Belgijos Karalystė negali pagrįstai teigti, kad šis kaltinimas pirmą kartą pateiktas Teisingumo Teisme ir kad ji negalėjo tinkamai pasinaudoti gynybos priemonėmis šiuo klausimu.

26 Todėl iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šis ieškinys yra priimtinas.

*Dėl esmės*

Šalių argumentai

27 Grįsdama ieškinį Komisija pateikia tris kaltinimus.

28 Pirmasis kaltinimas susijęs su tuo, kad aptariamuose nacionalinės teisės aktuose nėra aiškiai apibrėžti bendrojo intereso tikslai. Komisijos nuomone, šiuose teisės aktuose apie šiuos bendrojo intereso tikslus užsimenama labai abstrakčiai ir bendrai, o konkretūs kriterijai, kuriuos nacionalinės valdžios institucijos naudoja parinkdamos televizijos kanalus, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nenurodyti nei pačiuose teisės aktuose, nei jų parengiamuosiuose dokumentuose.

29 Vien iš aptariamų nacionalinės teisės aktų pagrindimo matyti, kad sudarant televizijos kanalų, kurių naudai gali būti taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, sąrašą reikia tiksliai apibrėžti šiais teisės aktais siekiamą bendrojo intereso tikslą. Komisija primena, kad priėmus minėtą Sprendimą *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.*, kuriame kaip tik buvo nagrinėjama, ar pirminės 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo redakcijos 13 straipsnis prieštaravo SESV 56 straipsniui, 2008 m. liepos 14 d. Valstybės Tarybos sprendimu 2001 m. sausio 17 d. Ministrų tarybos potvarkis dėl televizijos kanalų, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nustatymo buvo panaikintas visų pirma dėl to, kad iš anksto nebuvo žinomi valdžios institucijų taikomi kriterijai.

30 Antrajame kaltinime Komisija tvirtina, kad 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje numatyta privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statuso suteikimo procedūra neatitinka skaidrumo principo.

31 Visų pirma, be duomenų, susijusių su 2001 m. sausio 17 d. Ministrų tarybos potvarkio priėmimu, Belgijos Karalystė nepateikė jokios papildomos informacijos. Todėl nesant objektyvių kriterijų, kurie užtikrintų minimalų būtiną skaidrumą ir teisinį saugumą, viešosios valdžios institucijos turėjo labai didelę diskreciją, kurią potencialiai galėjo panaudoti savavaliaudamos.

32 Taip pat Komisija pažymi, jog skaidrumo stoką sustiprina aplinkybė, kad privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, atrodo, taikomas transliuotojams, taigi – apskritai visiems jų transliuojamiems kanalams, o ne konkrečiai dėl per juos transliuojamų televizijos programų turinio nustatytiems kanalams. Remdamasi minėtu Sprendimu *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* Komisija pažymi, kad Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalyje vartojamą sąvoką „nustatytas“ reikia

aiškinti taip, kad privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusas gali būti suteiktas tik tiems televizijos kanalams, kurių transliuojamų programų bendras turinys gali įgyvendinti siūlomo bendrojo intereso tikslą.

33 Pagaliau iš minėto sprendimo matyti, kad kriterijai, kuriais remiantis suteikiamas privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusas, neturi būti diskriminuojantys ir suteikiant šį statusą negali būti keliamas įsisteigimo nacionalinėje teritorijoje reikalavimas. Tačiau pagal aptariamas nacionalinės teisės nuostatas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas siejamas tik su prancūzų ar flamandų bendruomenių transliuotojų transliuojamomis programomis. Todėl Komisija mano, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigusių transliuotojų eliminavimas be konkrečios pateisinamos priežasties prieštarauja SESV 56 straipsniui ne tik dėl savo diskriminuojančio ir apribojančio pobūdžio, bet ir dėl skaidrumo stokos ir todėl pažeidžia Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnį.

34 Trečiajame kaltinime Komisija nurodo, kad nepaisoma Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio taikymo srities. Anot jos, iš 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio matyti, kad, priešingai nei numatyta Universaliųjų paslaugų direktyvos nuostatose, tinklo operatoriui, kurio atveju galutinių paslaugų gavėjų, šį tinklą naudojančių kaip pagrindinę priemonę radijo ar televizijos programoms priimti, skaičius nėra labai didelis, iš principo taikomi privalomojo programų siuntimo įpareigojimai, išskyrus atvejus, kai ministras suteikia išimtį.

35 Belgijos Karalystė ginčija pažeidimą, dėl kurio yra kaltinama.

36 Ši valstybė narė teigia, kad jos teisės aktuose numatyta privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statuso suteikimo sistema atitinka laisvo paslaugų teikimo principą. Ši sistema taikoma tik dvikalbiame Briuselio-Sostinės regione įsisteigusiems Belgijos transliuotojams ir netaikoma kitose valstybės narėse įsisteigusiems transliuotojams.

37 Ši sistema nereiškia, kad nacionaliniams transliuotojams suteiktas pranašumas kitose valstybėse narėse įsisteigusių transliuotojų nenaudai, nes jis suteikiamas atitinkamiems nacionaliniams transliuotojams prisiimant svarbius įsipareigojimus Belgijos bendruomenėms. Be to, Belgijos Karalystės nuomone, kitose valstybėse narėse įsisteigę transliuotojai, viena vertus, nėra suinteresuoti privalomojo programų siuntimo įpareigojimu Briuselio regione, nes jie nesiorientuoja į Briuselio televizijos žiūrovus, ir, kita vertus, toks įpareigojimas jiems taikomas jų kilmės valstybėje narėje ir jie naudojasi transliavimo Briuselio regione laisve pagal 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 14 straipsnį. Be to, tokie transliuotojai turi kitų techninių priemonių savo programoms transliuoti.

38 Belgijos Karalystės tvirtina, jog bet kuriuo atveju, net jeigu būtų pripažinta, kad aptariamuose nacionalinės teisės aktuose numatyta privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statuto suteikimo sistema riboja laisvę teikti paslaugas, ją pateisintų svarbios bendrojo intereso priežastys.

39 Ši sistema yra audiovizualinės politikos, kuria televizijos žiūrovams siekiama suteikti prieigą prie viešąją paslaugą teikiančių vietos kanalų arba prie kanalų, kurie vykdo viešųjų paslaugų teikimo pareigas, dalis. Ja norima apsaugoti kabeliu transliuojamų programų pasiūlos pliuralistinį ir kultūrinį pobūdį ir užtikrinti, kad tokias pliuralistines programas galėtų žiūrėti visi televizijos žiūrovai.

40 Be to, dėl 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnyje numatytų privalomojo programų siuntimo įpareigojimų atitikties Universaliųjų paslaugų direktyvai Belgijos Karalystė pažymi, kad šie įpareigojimai taikomi tik prancūzų ir flamandų bendruomenių visuomeniniams transliuotojams ir vietos televizijai. Ši valstybė narė nepasinaudojo galimybe nustatyti kitus transliuotojus, todėl jos negalima kaltinti, kad padarė pažeidimą.

41 Pagaliau Belgijos Karalystė tvirtina, kad jos teisės aktų bendrojo intereso tikslai aiškiai apibrėžti pačiame 1995 m. kovo 30 d. Įstatyme, nes juo siekiama užtikrinti pliuralizmą bei kultūrų įvairovę, o privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusas suteikiamas taikant minėtame įstatyme numatytą aiškią ir skaidrią procedūrą.

Teisingumo Teismo vertinimas

42 Visų pirma reikia pažymėti, kad pagal 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnį tam tikrų televizijos kanalų, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nustatymas reiškia, kad yra apribojama laisvė teikti paslaugas, kaip tai suprantama pagal SESV 56 straipsnį, kaip Teisingumo Teismas jau yra nurodęs minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 28–38 punktuose, kiek tai susiję su tam tikrų privačių transliuotojų kanalų nustatymu Ministrų tarybos potvarkyje pagal pirminę šio nacionalinio įstatymo redakciją.

43 Pagal Teisingumo Teismo praktiką toks pagrindinės SESV garantuojamos laisvės apribojimas gali būti pateisinamas, kai jis atitinka svarbias bendrojo intereso priežastis bei yra tinkamas užtikrinti, jog bus įgyvendintas juo siekiamas tikslas, ir neviršija to, kas būtina tam tikslui pasiekti (minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 39 punktas ir jame nurodyta teismų praktika). Būtent šiuo

aspektu Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms suteikiama galimybė nustatyti pagrįstus privalomojo programų siuntimo įpareigojimus, kai tokie įpareigojimai „yra būtini aiškiai apibrėžtiems bendrojo intereso tikslams pasiekti“, ir reikalaujama, kad jie būtų „proporcingi ir skaidrūs“.

44 Nagrinėjamu atveju 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnyje apibrėžtu tikslu siekiama užtikrinti pliuralizmą ir kultūrų įvairovę. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką ir, kaip šioje byloje pripažįsta Komisija, kultūros politika gali būti svarbi bendrojo intereso priežastis, pateisinanti laisvės teikti paslaugas apribojimą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 41 punktą ir ten nurodytą teismų praktiką).

45 Tačiau Komisija abejoja dėl 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo proporcingumo, konkrečiau kalbant, dėl nustatant kanalus, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, naudojamos procedūros ir kriterijų tinkamumo.

46 Belgijos Karalystė nurodo, kad jos valdžios institucijos nepasinaudojo galimybe nustatyti kitus transliuotojus. Jos apsiribojo visuomeniniais prancūzų ir flamandų bendruomenių transliuotojais bei vietos televizijos kanalų transliuotojais, apie kuriuos šiame ieškinyje dėl įsipareigojimų neįvykdymo neužsimenama.

47 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad iš viso Komisijos ieškinio ir visų pirma iš dažnų nuorodų į 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antrą įtrauką bei minėtą Sprendimą *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.*, kuriame nagrinėta šią nuostatą įgyvendinančios priemonės atitiktis Sąjungos teisei, matyti, jog

šiame ieškinyje apsiribojama laikantis minėto 13 straipsnio pirmos pastraipos antros įtraukos tokių privačių transliuotojų programų nustatymo klausimu priimant atitinkamą potvarkį. Todėl Komisijos argumentas, grindžiamas aplinkybe, kad pačioje 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos pirmoje įtraukoje nustatyta, jog visuomeninių prancūzų ar flamandų bendruomenės transliuotojų transliuojamų televizijos programų atžvilgiu taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nėra svarbus, nes dėl šios nuostatos ieškinyje nepateikiami konkretūs argumentai, todėl laikytina, kad dėl jos klausimas ieškinyje nėra keliamas.

48 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsniu siekiama užtikrinti Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio perkėlimą, o šio 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje kaip tik numatyta būtinybė nustatyti kitus privačius transliuotojus, kurių naudai būtų taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas.

49 Taigi, kadangi ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo dalykas yra Universaliųjų paslaugų direktyvos perkėlimo į nacionalinės teisės aktus būdas, reikia išnagrinėti, ar pačių šių teisės aktų tekstas savaime parodo, jog perkėlimas nepakankamas, ar turi trūkumų (šiuo klausimu žr. 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-392/96, Rink. p. I-5901, 59 ir 60 punktus; 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-66/06, 59 punktą ir 2009 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Lenkiją*, C-475/07, 54 punktą).

50 Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su tuo, jog 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnyje nėra aiškiai apibrėžti bendrojo intereso tikslai, reikia priminti, kad pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį privalomojo programų

siuntimo įpareigojimus galima nustatyti tik tais atvejais, kai jie yra būtini aiškiai apibrėžtiems bendrojo intereso tikslams pasiekti, ir jie turi būti proporcingi bei skaidrūs.

51 Universaliųjų paslaugų direktyvos 43 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į teisėtus visuomenės interesus, turėtų nustatyti proporcingus reikalavimus jų jurisdikcijoje esančioms įmonėms, bet tokie reikalavimai turėtų būti taikomi tik tais atvejais, kai tai yra būtina valstybių narių pagal Bendrijos teisę nustatytiems bendrojo intereso tikslams pasiekti, ir jie turėtų būti proporcingi, skaidrūs ir reguliariai persvarstomi.

52 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad, siekiant užtikrinti pliuralizmą ir kultūrų įvairovę, operatorius nuo pat transliacijos pradžios ir iki galo privalo retransliuoti kai kurių belgų bendruomenėms priklausančių transliuotojų televizijos programas. Be to, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, 1995 m. kovo 30 d. Įstatymu siekiama bendrajam interesui priskiriamo kultūrinio tikslo ir šis įstatymas tinkamas užtikrinti, kad šis tikslas būtų pasiektas (minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt*. 42 ir 43 punktai).

53 Tačiau aiškindamas SESV 56 straipsnį, kiek tai buvo susiję su kausimu, ar pirminė 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antros įtraukos redakcija buvo būtina siekiant nustatyto tikslo, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors įgyvendinant kultūros politiką pliuralizmo išsaugojimas yra susijęs su pagrindine teise į saviraiškos laisvę, o nacionalinės valdžios institucijos šiuo klausimu turi didelę diskreciją, tokiai politikai įgyvendinti skirtose priemonėse nustatyti reikalavimai jokiu būdu negali būti neproporcingi minėtam tikslui ir jais negali būti diskriminuojami kitų valstybių narių subjektai (minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 44 punktas). Taigi privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusas

vienareikšmiškai suteiktinas tik kanalams, kurių bendras programų turinys leidžia įgyvendinti užsibrėžtą bendrojo intereso tikslą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 47 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Kabel Deutschland Vertrieb und Service*, C-336/07, Rink. p. I-10889, 42 punktą).

54 Reikia pažymėti, kad paprasčiausia nuoroda į bendrosios politikos tikslą, nepateikiant jokios papildomos informacijos, kuri galėtų suteikti operatoriams galimybę iš anksto nustatyti aiškų įvykdytinų sąlygų bei pareigų pobūdį ir apimtį tuo atveju, kai jie pateikia paraišką dėl privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statuso, nereiškia, kad laikomasi šių reikalavimų.

55 Todėl reikia konstatuoti, kad 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje nėra aiškiai nustatyti konkretūs kriterijai, kuriais nacionalinės valdžios institucijos remiasi atrinkdamos televizijos kanalus, kurių naudai taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, taigi ši nuostata nėra pakankamai tiksli, kad užtikrintų, jog taip atrinkti kanalai atitinka sąlygą, kad bendras jais transliuojamų programų turinys yra tinkamas bendrajam interesui priskiriamam užsibrėžtam kultūriniam tikslui pasiekti.

56 Iš to matyti, kad pirmasis Komisijos kaltinimas, pateiktas grindžiant savo ieškinį, yra pagrįstas.

57 Antruoju kaltinimu Komisija kaltina Belgijos Karalystę tuo, kad 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje numatyta privalomojo

programų siuntimo įpareigojimo statuso suteikimo procedūra pažeidžia iš Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalies išplaukiantį skaidrumo principą, nes nėra nustatyti suteikiant šį statusą taikomi kriterijai, nenurodomi šį statusą turintys televizijos kanalai, o įsisteigimo Belgijos teritorijoje sąlyga yra neaiški.

58 Visų pirma reikia pabrėžti, kad 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnyje nurodyti transliuotojai, kurių programų atžvilgiu taikomas privalomojo siuntimo įpareigojimas. Šio straipsnio pirmos pastraipos antra įtrauka apima kiekvieną prancūzų ir flamandų bendruomenių nevisuomeninį transliuotoją, kurį nustato Karalius Ministrų tarybos tvirtinamame potvarkyje.

59 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad minėtoje nuostatoje nenumatytas joks objektyvus iš anksto žinomas kriterijus, kurį Belgijos valdžios institucijos naudotų nustatydamos minėtų transliuotojų, kurie naudojasi privalomojo siuntimo įpareigojimo statusu, programas. Šioje nuostatoje tik nurodoma, kad Karalius Ministrų tarybos tvirtinamame potvarkyje nustato tuos transliuotojus, kurių naudai nustatytas toks privalomojo programų siuntimo įpareigojimas.

60 Šiomis aplinkybėmis nevisuomeniniai transliuotojai, galintys įgyti privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusą, nežino privalomo programų siuntimo įpareigojimo statuso suteikimo kriterijų. Todėl ši procedūra pažeidžia skaidrumo principą, kaip tai suprantama pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalį.

61 Be to, iš Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalies pirmojo sakinio matyti, kad valstybės narės gali elektroninių ryšių tinklų operatoriams nustatyti privalomojo siuntimo programų įpareigojimus nustatytiems radijo ir televizijos kanalams ar paslaugoms.

62 Kalbant apie radijo ir televizijos kanalų, kurių naudai gali būti taikomas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, nustatymą, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog iš šios nuostatos teksto matyti, kad valstybės narės turi konkrečiai nurodyti kanalus, kurių naudai bus suteiktas tokio įpareigojimo statusas (minėto Sprendimo *Kabel Deutschland Vertrieb und Service* 24 punktas).

63 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šis statusas negali būti automatiškai suteikiamas visiems televizijos kanalams, kuriuos transliuoja tas pats privatus transliuotojas – jis turi būti suteikiamas tik tiems kanalams, kuriais transliuojamų programų bendras turinys yra tinkamas užsibrėžtam bendrojo tikslo interesui pasiekti (žr. minėtų sprendimų *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 47 punktą ir *Kabel Deutschland Vertrieb und Service* 42 punktą).

64 Pagal 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antrą įtrauką neatmestina galimybė, kad Karalius gali nustatyti, jog privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusas bus suteiktas prancūzų ir flamandų bendruomenių nevisuomeniniams transliuotojams ir todėl visoms šių transliuotojų transliuojamoms programoms automatiškai būtų taikomas minėtas įpareigojimas, nepaisant bendro tokių programų turinio ir galimybės pasiekti teisėtus bendrojo intereso tikslus, užsibrėžtus aptariamuose nacionalinės teisės aktuose.

65 Iš to matyti, kad 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje aiškiai nenurodyta, kad privalomojo programų siuntimo įpareigojimas numatomas tik nustatytiems televizijos kanalams, kaip to reikalaujama pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalį.

66 Pagaliau reikia priminti, kad kriterijai, kuriais remiantis suteikiamas privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusas, neturi būti diskriminuojantys. Konkrečiai kalbant, suteikiant šį statusą nei *de jure*, nei *de facto* neturi būti keliamas įsisteigimo nacionalinėje teritorijoje reikalavimas (minėto Sprendimo *United Pan-Europe Communications Belgium ir kt.* 48 punktas).

67 Šiuo atžvilgiu, kaip tvirtina Komisija, o Belgijos Karalystė to neginčija, iš 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antros įtraukos išplaukiantis reikalavimas, kad nevisuomeniniai transliuotojai turi priklausyti Belgijos bendruomenėms, neleidžia atmesti galimybės, jog suteikiant privalomojo programų siuntimo įpareigojimo statusą *de jure* ir *de facto* reikalaujama, kad šie transliuotojai būtų įsteigti Belgijoje.

68 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, jog tokio reikalavimo nepakanka, kad būtų įvykdyta Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalyje numatyta skaidrumo sąlyga. 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio pirmos pastraipos antroje įtraukoje aiškiai nenumatyta, kokia yra reikalavimo, pagal kurį nevisuomeniniai transliuotojai, kurių naudai gali būti nustatytas privalomojo programų siuntimo įpareigojimas, turi priklausyti Belgijos bendruomenėms, reikšmė.

69 Šiuo atžvilgiu Belgijos Karalystė nepatikslina, kaip reikia suprasti jos bendruomenių transliuotojų sąvoką.

70 Todėl antrasis Komisijos kaltinimas, pateiktas grindžiant savo ieškinį, taip pat yra pagrįstas.

71 Trečiasis Komisijos kaltinimas susijęs su Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio taikymo srities nesilaikymu, nes 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnyje nenumatyta sąlyga, kad privalomojo programų siuntimo įpareigojimas nustatomas elektroninių ryšių tinklų, prie kurių prisijungęs didelis galutinių paslaugų gavėjų skaičius, operatoriams.

72 Minėto įstatymo 13 straipsnio ketvirtos pastraipos b punkte ministrui suteikiama galimybė, gavus instituto nuomonę, atleisti operatorių nuo privalomojo programų siuntimo įpareigojimo, jeigu tinkle nėra pakankamai galutinių paslaugų gavėjų, kurie tokį tinklą naudoja kaip pagrindinį šaltinį televizijos programoms priimti, o tokiam techniniam nepajėgumui panaikinti reikalingos investicijos nėra protingos.

73 Tačiau pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalį privalomojo programų siuntimo įpareigojimai elektroninių ryšių tinklų operatoriams gali būti nustatomi tik tuo atveju, kai didelė galutinių paslaugų gavėjų dalis šiuos tinklus naudoja kaip pagrindinį šaltinį radijo ar televizijos transliacijoms priimti.

74 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalyje nustatyta sąlyga nėra tinkamai perkelta į 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio ketvirtos pastraipos b punktą. Belgijos valdžios institucijoms suteikta galimybė atleisti nuo privalomojo programų siuntimo įpareigojimų tinklų, kuriuose nėra pakankamai galutinių paslaugų gavėjų, tokius tinklus naudojančių kaip pagrindinį šaltinį televizijos programoms priimti, operatorius, atsisakius pritarti tokiam atleidimui leidžia nustatyti minėtiems operatoriams tokius įpareigojimus. Be to, atitinkamam operatoriui tenka įrodyti, kad įvykdytos atleidimo nuo įpareigojimo sąlygos.

75 Taigi Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnyje numatyti privalomojo programų siuntimo įpareigojimai gali būti taikomi tik tokių tinklų operatoriams, kuriuose yra pakankamas galutinių paslaugų gavėjų, naudojančių tokius tinklus kaip pagrindinę priemonę, skaičius, todėl Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio 1 dalis netinkamai perkelta į 1995 m. kovo 30 d. Įstatymo 13 straipsnio ketvirtos pastraipos b punktą.

76 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad trečiasis Komisijos kaltinimas, pateiktas grindžiant savo ieškinį, yra pagrįstas.

77 Todėl iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad tinkamai neperkėlusi Universaliųjų paslaugų direktyvos 31 straipsnio, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos nuostatas ir SESV 56 straipsnį.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

78 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Belgijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **Tinkamai neperkėlusi 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva), 31 straipsnio, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos nuostatas ir SESV 56 straipsnį.**

2. **Priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.